

Wymagania sanitarno-higieniczne jakie powinny być spełnione przy otwieraniu nowego zakładu fryzjerskiego, kosmetycznego, tatuażu i odnowy biologicznej.

Zakłady fryzjerskie – zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji, pielęgnacji i upiększania włosów oraz wyrobu peruk.

Zakłady kosmetyczne – zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji, pielęgnacji i upiększania ciała.

Zakłady tatuażu – zakłady świadczące usługi polegające na wprowadzeniu barwników do skóry lub słuzówek.

Zakłady odnowy biologicznej – zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji ciała poprzez ćwiczenia fizyczne, naświetlanie, opalanie, masaż, oddziaływanie suchym lub wilgotnym, gorącym powietrzem oraz zabiegi relaksujące.

Rozpoczęcie działalności usługowej w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej wiąże się z dostosowaniem lokalu użytkowego do wytycznych zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422), które określa m.in. wysokość pomieszczeń, oświetlenie, rodzaj wentylacji.

Pomieszczenia zakładów, które nie odpowiadają wymogom stawianym w zakresie wysokości pomieszczeń, oświetlenia naturalnego lub są usytuowane w suterenie lub piwnicy, powinny uzyskać akceptację Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Bezpośredni nadzór nad zakładami świadczącymi usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu oraz odnowy biologicznej sprawuje właściwy terenowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, do którego należy zgłosić fakt rozpoczęcia działalności.

Zakład świadczący usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu oraz odnowy biologicznej powinien być zlokalizowany w odrębnym budynku lub lokalu albo stanowić wyodrębnioną część budynku lub lokalu.

Wejście do zakładu może być wspólne dla wszystkich użytkowników budynku i prowadzić z dróg komunikacji ogólnej lecz nie może prowadzić przez pomieszczenia, w których nie są świadczone usługi.

Pomieszczenia w zakładzie, w których są świadczone usługi, powinny mieć powierzchnię umożliwiającą takie rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie stanowiących jego wyposażenie urządzeń i sprzętu, które zapewni właściwe świadczenie usług.

W zakładzie należy wyodrębnić:

- pomieszczenia, w których są świadczone usługi wyposażone w odpowiednie sprzęty, meble i urządzenia dostosowane do rodzaju świadczonych usług;
- szatnię i poczekalnię. W obiektach gdzie brak jest poczekalni dla klientów na terenie zakładu powinno być wydzielone miejsce odpowiednio wyposażone w krzeselka, sofy, czyste w dobrym stanie technicznym o powierzchni gładkiej ułatwiającej utrzymanie w czystości oraz wieszaki na odzież wierzchnią klientów;
- pomieszczenia lub jedno wspólne pomieszczenie sanitarno-higieniczne dla osób korzystających z usług i zatrudnionych w gabinecie. W przypadku gabinetu stanowiącego wyodrębnioną część budynku lub lokalu, dopuszcza się korzystanie z ustępu znajdującego się w innej części budynku lub lokalu, w odległości nie większej niż 75 m od gabinetu, jeżeli dojście do tego ustępu odbywa się drogami komunikacji wewnętrznej;

- pomieszczenie lub wydzielone miejsce do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości, które wyposaża się w zamontowany na wysokości 0,5 m od podłogi zlew, z tym że w gabinetach, w których znajdują się nie więcej niż 3 stanowiska dopuszcza się wydzielenie miejsca wyposażonego w zawór ze złączką do węża oraz wpust podłogowy z syfonem;
- miejsca do przechowywania preparatów kosmetycznych oraz wydzielone miejsca na czystą i brudną bieliznę;
- miejsca na pojemniki, w których są gromadzone odpady;
- pomieszczenie socjalne w przypadku zatrudniania pracowników. W gabinecie jednostanowiskowym miejsce do spożywania posiłków i przechowywania odzieży może znajdować się w wydzielonej części pomieszczenia, w którym są świadczone usługi.

Ponad to:

- ściany przy umywalkach i zlewach w pomieszczeniach, w których są świadczone usługi, należy pokryć się do wysokości co najmniej 1,6 m nienasiąkliwym materiałem, łatwo zmywalnym i odpornym na działanie wilgoci oraz środków dezynfekcyjnych;
- gabinet powinien być przyłączony do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej lub korzystać z własnego ujęcia wody;
- do gabinetu powinna być doprowadzona ciepła i zimna woda lub instaluje się urządzenia służące do podgrzewania wody;
- w gabinecie, w którym są świadczone usługi w zakresie **pedicure** należy wydzielić stanowisko odizolowane od innych stanowisk. Stanowisko należy wyposażyć w brodzik do moczenia nóg z bieżącą ciepłą i zimną wodą lub w przenośny brodzik do moczenia nóg, który po każdym użyciu należy umyć i zdezynfekować;
- w zakładach kosmetycznych, w których stosuje się preparaty kosmetyczne powodujące **zewewnętrzne zanieczyszczenie ciała** należy wydzielić łazienkę (wyposażoną w natrysk, miskę ustępową oraz umywalkę) dostępną bezpośrednio z pomieszczenia, w którym są świadczone usługi;
- w gabinetach **odnowy biologicznej**, w których znajdują się pomieszczenia do ćwiczeń fizycznych, masażu wodnego lub sauny, wydziela się szatnie, wyposażone w pomieszczenia do przechowywania odzieży, natrysk, umywalkę i ustęp. Powierzchnię szatni należy dostosować do maksymalnej liczby osób korzystających z usług świadczonych w zakładzie, przy czym powierzchnia ta powinna wynosić nie mniej niż 0,5 m² wolnej powierzchni podłogi na osobę.

W pomieszczeniu szatni powinny znajdować się miejsca do siedzenia, szafki lub wieszaki na odzież, oddzielne dla każdego korzystającego z usług świadczonych w gabinecie.

W szatni należy zapewnić :

- ✓ 1 natrysk dla 10 osób,
- ✓ 1 umywalka dla 10 osób,
- ✓ 1 ustęp.

W przypadku zorganizowania wspólnych ćwiczeń dla kobiet i mężczyzn, wydziela się osobne szatnie dla kobiet i mężczyzn. Dopuszcza się zorganizowanie wspólnego

pomieszczenia do przechowywania odzieży, w przypadku wydzielenia co najmniej jednej kabiny do przebierania.

W gabinecie odnowy biologicznej organizuje się pomieszczenie lub miejsce do wypoczynku dla osób korzystających z usług tego gabinetu. W pomieszczeniu do wypoczynku przy saunie zapewnia się, co najmniej 2 wymiany powietrza na godzinę;

- w pomieszczeniu **solarium**, masaży mokrych oraz w pomieszczeniach, w których znajdują się natryski i łaźnie parowe instaluje się wentylację mechaniczną nawiewno-wywiewną, podciśnieniową;

urządzenie do opalania oraz stanowisko do masażu suchego umieszcza się w wydzielonym pomieszczeniu lub miejscu, osłoniętym ściankami o wysokości co najmniej 2 m;

pomieszczenie należy wyposażyć się w:

- ✓ zasobnik z ręcznikami jednorazowego użytku,
- ✓ środki dezynfekcyjne,
- ✓ szafkę lub wieszak na odzież osób korzystających z usług;

w solarium umieszcza się łóżka lub kabiny do opalania wyposażone w nawiew powietrza i regulację ich parametrów. Łóżko lub kabinę do opalania po każdym użyciu dezynfekuje się, a informację o wykonaniu tej czynności umieszcza się w widocznym miejscu;

- w pomieszczeniu **masażu wodnego**, łaźni parowej i w pomieszczeniu natrysków instaluje się wpusty podłogowe oraz zawory ze złączką do węża. W pomieszczeniu masażu przy stanowisku do masażu instaluje się umywalkę, dozownik mydła w płynie oraz umieszcza się ręczniki jednorazowego użytku;

ścieki ze wszystkich urządzeń sanitarnych, do których jest doprowadzona woda, są odprowadzane do instalacji kanalizacyjnej.

W gabinecie dopuszcza się:

- sprzedaż kosmetyków, w wydzielonym pomieszczeniu lub miejscu,
- podawanie lub sprzedaż napojów bezalkoholowych, przy zachowaniu warunków określonych w przepisach o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Informacja o zakazie palenia

Na terenie obiektu powinna być umieszczona informacja w formie graficznej oraz pisemnej odnośnie zakazu używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Apteczka I pomocy

Na wyposażeniu obiektu kompletna apteczka pierwszej pomocy (jałowe opatrunki, preparat do dezynfekcji skóry).

Solarium

Na terenie obiektu musi być umieszczona informacja o zakazie udostępniania solarium osobom małoletnim zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz. U. poz. 275). W obiektach tych obowiązuje również ustawa z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. poz. 2111).

Sauny

Szczegółowe wytyczne dotyczące wymagań sanitarno-higienicznych dla saun dostępne [tutaj](#).

Odpady

W gabinecie opracowuje się procedurę postępowania z odpadami. Odpady powinny być gromadzone w pojemnikach zamykanych, zaopatrzonych w worki foliowe. Pojemniki, takie umieszcza się w każdym pomieszczeniu gabinetu, w którym są świadczone usługi. Usuwanie i odbiór odpadów komunalnych należy uregulować stosownymi dokumentami tj. złożonymi deklaracjami lub potwierdzeniem opłaty za odbiór odpadów zawartym np. w umowie za wynajem lokalu.

W przypadku wykonywania w obiekcie zabiegów w trakcie których może dojść bądź dochodzi do przerwania ciągłości tkanki, wytworzone odpady kwalifikowane są do odpadów z kategorii medycznych (o kodzie 180103) i należy postępować z nimi stosując jako wytyczne rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. poz. 1975).

Oznacza to, iż w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie pojemniki jednorazowego użycia koloru czerwonego, przeznaczone na odpady o ostrych końcach i krawędziach (sztywne, odporne na działanie wilgoci, mechanicznie odporne na przekłucie bądź przecięcie) oraz czerwone worki przeznaczone na odpady miękkie.

Wytworzone w gabinecie odpady niebezpieczne zakaźne mogą być przechowywane wyłącznie do 72 godz. Pojemniki oraz worki na odpady należy opisać: nazwą wytwórcy (nazwa gabinetu), kodem odpadu (180103), datą i godziną otwarcia pojemnika, datą i godziną zamknięcia pojemnika, nr REGON.

Do czasu przekazania do utylizacji odpady niebezpieczne zakaźne mogą być magazynowane w pomieszczeniach stacjonarnych lub przenośnych urządzeniach chłodniczych przeznaczonych wyłącznie do magazynowania odpadów niebezpiecznych zakaźnych w temperaturze do 10⁰C - nie dłużej niż 30 dni.

Po każdym usunięciu odpadów niebezpiecznych zakaźnych, pomieszczenie lub urządzenie powinno być poddane dezynfekcji, a następnie umyte.

Odbiór tego typu odpadów powinien być potwierdzony kartą przekazania odpadów.

Higiena

W zakładach fryzjerskich i kosmetycznych istnieje niebezpieczeństwo przeniesienia zakażenia bakteriami chorobotwórczymi, wszelkimi grzybicami skóry oraz wirusami krwiopochodnymi (HBV, HCV, HIV) i innymi wirusami oraz pasożytami. Należy je traktować jak typowy gabinet zabiegowy, w którym często wykonuje się zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek, a każdy klient może być potencjalnie zakaźny.

Zakażenie może dotyczyć zarówno klientów jak i pracowników zakładu, ponieważ mikroorganizmy mogą być przenoszone za pośrednictwem nieumytych rąk, niedezynfekowanego lub niewysterylizowanego sprzętu. Drobne skaleczenia, otarcia skóry, uszkodzenia błony śluzowej, zmiany na skórze mogą wywołać zakażenie.

W związku z powyższym w zakładach fryzjerskich oraz gabinetach kosmetycznych podczas wykonywania usług należy przestrzegać higieny osobistej, czystości ubrań ochronnych i bielizny, czystości pomieszczeń, prawidłowej dezynfekcji a jeżeli zachodzi taka potrzeba – sterylizacji stosowanych narzędzi i przedmiotów.

Dezynfekcja

Procesy dezynfekcji przeprowadza się środkami biobójczymi zgodnymi z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1926, z późn. zm.). Na stronie internetowej Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych znajduje się wykaz produktów biobójczych dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Do dezynfekcji powinien być zapewniony zapas środków dezynfekcyjnych przeznaczony odpowiednio do:

- narzędzi ostrych o szerokim spektrum działania (bakterie, grzyby, wirusy, prątki gruźlicy),
- do powierzchni,
- do rąk i skóry,
- do urządzeń sanitarnych.

Wyżej wymienione środki powinny mieć aktualne terminy ważności i być przechowywane w oryginalnych opakowaniach. W przypadku przygotowywania roztworów roboczych w opakowaniach zastępczych, powinna być umieszczona na opakowaniu zastępczym odpowiednia informacja zawierająca nazwę środka, datę sporządzenia oraz nazwisko osoby przygotowującej roztwór.

Sterylizacja

Narzędzia wielokrotnego użycia wykorzystywane w ww. zakładach muszą być poddawane procesom sterylizacji.

Zgodnie ze stanowiskiem Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny priorytetową i najbardziej skuteczną metodą sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku naruszających ciągłość tkanek jest sterylizacja parą wodną w nadciśnieniu (w autoklawach).

Jedynie narzędzia wykonane z materiałów wrażliwych na wysoką temperaturę powinny być poddawane dezynfekcji wysokiego poziomu przez zastosowanie preparatów o szerokim spektrum działania (grzybobójczym, bakterio-bójczym, wirusobójczym, sporobójczym), a sposób stosowania musi być zgodny z informacją zawartą na etykiecie preparatu, lub wyłącznie stosować sprzęt jednorazowego użycia.

Przeprowadzając sterylizację w gabinecie wskazane jest zorganizowanie Stanowiska Sterylizacji Gabinetowej (SSG) w formie ciągu technologicznego, zapewniającego jednokierunkowy ruch postępowy od materiału skażonego do materiału sterylnego. SSG składa się z następujących elementów:

- blatu materiałów skażonych (blat z wanienką dezynfekcyjną/myjką ultradźwiękową z pokrywą),
- zlewu dwukomorowego,
- blatu materiałów czystych (suszenie narzędzi, pakietowanie),
- autoklaw (rodzaj oraz wielkość zależy od ilości sterylizowanego sprzętu),
- blat/szuflady materiałów sterylnych
- oraz umywalki do mycia rąk zorganizowanej poza ww. ciągiem technologicznym.

Stanowisko Sterylizacji Gabinetowej umieszcza się w odległości co najmniej 1,5 m od miejsca wykonywania zabiegów z zachowaniem rozdziału czasowego procesów dekontaminacji od świadczonych usług.

Należy dokumentować skuteczność prowadzonych procesów sterylizacji poprzez wykonywanie testów fizycznych (wydruki z autoklawu, zmiana zabarwienia na pakiecie), testów chemicznych (tzw. twindicatorów) do każdego pakietu oraz testów biologicznych (sporale, ampułki) wykonywanych raz na kwartał. Po wykonaniu testu biologicznego oddaje się go do laboratorium celem przeprowadzenia analizy i otrzymuje się wynik badania laboratoryjnego (badanie skuteczności sterylizacji). Dokumentację ze sterylizacji należy archiwizować przez 10 lat.

W przypadku braku pomieszczenia, w którym można by zapewnić SSG, usługę taką można zlecić firmie zewnętrznej – posiadającej odpowiednie zezwolenia w tym zakresie.

Bielizna i odzież robocza

- Zapas czystej bielizny jednorazowego lub wielorazowego użycia powinien być w zakładzie w wystarczającej ilości.
- Pracownicy powinni nosić czystą odzież roboczą lub ochronną, wykonaną z materiałów umożliwiających jej dezynfekcję.
- Czystą bieliznę jednorazowego lub wielorazowego użycia, odzież roboczą lub ochronną przechowuje się w przeznaczonych do tego celu zamykanych szafkach, oddzielnych i odpowiednio oznakowanych.
- Przed każdym klientem należy odpowiednio przygotować stanowisko pracy, w tym wymienić podkłady, zapewnić czyste ręczniki.
- W trakcie wykonywania zabiegów należy stosować środki ochrony indywidualnej (rękawiczki, fartuchy).
- Bieliznę jednorazowego użycia należy stosować jednokrotnie, a następnie traktować jako odpad komunalny jeżeli nie jest zanieczyszczona materiałem biologicznym.
- Brudną bieliznę oraz brudną odzież roboczą lub ochronną, przechowuje się w wydzielonym pomieszczeniu lub miejscu, w przeznaczonych do tego celu zamkniętych i odpowiednio oznakowanych pojemnikach.
- Pojemniki z brudną bielizną oraz odzieżą roboczą lub ochronną po napełnieniu niezwłocznie usuwa się z zakładu.
- Pranie brudnej bielizny i odzieży roboczej lub ochronnej powinno odbywać się poza zakładem.
- Do prania i dezynfekcji brudnej bielizny używa się preparatów zawierających wymagane atesty oraz świadectwa dopuszczenia do użytkowania, potwierdzone przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny w Warszawie.
- Dopuszcza się pranie i dezynfekcję brudnej bielizny i odzieży roboczej lub ochronnej w gabinecie, jeżeli posiada on odrębne pomieszczenie na pralnię, spełniające wymagania określone w przepisach o warunkach technicznych budynków.

Procedury higieniczne

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Koninie informuje, iż zgodnie z art. 16 ust 1- 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2018 r., poz.151) – osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są obowiązane do wdrożenia

i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Procedury te powinny regulować sposób postępowania przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzenia dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

Na wniosek podmiotu obowiązane do wdrożenia i stosowania procedur, właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny opiniuje te procedury.

Badania lekarskie

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151) osoby podejmujące lub wykonujące prace, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby, podlegają obowiązkowym badaniom sanitarno-epidemiologicznym.

Do takich należą osoby świadczące usługi kosmetyczne i fryzjerskie. Zakres i rodzaj wymaganych badań określa lekarz medycyny pracy. Więcej informacji [tutaj](#).

Wymagana dokumentacja podczas kontroli

- Dokumentacja medyczna personelu tj. zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych lub orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych.
- Aktualne procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi zgodnie z art. 16 ust 1- 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151) – osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich.
- Dokumentacja potwierdzająca badanie skuteczności prowadzonych procesów sterylizacji narzędzi.
- Dokumentacja w zakresie gospodarowania wytwarzanymi odpadami (komunalne, niebezpieczne zakaźne, nieczystości płynne) tj. karty przekazania odpadów, deklaracje dot. odbioru odpadów komunalnych, umowy, potwierdzenia dokonania opłat.
- Książka Kontroli.

Podstawy prawne :

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2008 o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151);
- ustawa z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1926, z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. poz. 1975);
- rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz. U. poz. 275).;

- ustawa z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. poz. 2111);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004 roku w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz.U. Nr 31, poz.273).